

Energiepil

Op sommige boeken kun je je oprecht verheugen, zeker als je al enige tijd weet dat ze in de maak zijn. In gedachten lees je al bepaalde passages. Verder ben je benieuwd naar de rode draad die gekozen is voor de analyse en hoop je stilletjes op bevestiging van je eigen inzichten en misschien ook wel naar teksten die je zelf beter onder knie denkt te hebben. Bovenal verheug je je op een boek dat je van voor naar achter kan lezen en niet slechts op zoek moet naar delen die je nog iets te vertellen hebben.

Al in augustus had ik mijn order geplaatst om het daags na de officiële publicatie per post te ontvangen. In de derde week van september was het dan zover. Na eerst nog een bericht van de postbode dat hij de volgende dag zou terugkomen, kon dan eindelijk de nieuwe pennenvrucht van Daniel Yergin, *The Quest* geopend worden.

Lijvig

Het is een lijvig boekwerk geworden. Beperkte zijn eerste boek *De Prijs* (The Price) zich nog tot de ontwikkeling van de olie-industrie, in dit werk probeert hij het hele energieveld te bestrijken, van olie tot hernieuwbare energie en van voorzieningszekerheid tot klimaatbeleid. Het boek bestaat dan ook uit zes de-

len. Tussen *De Prijs* en *De Queeste* liggen nog boeken over Rusland en de rol van de staat en de markt in de energiesector, die Yergin schreef met respectievelijk Thane Gustafson en Joseph Stanislaw. Gezien dit werk en recente lezingen en korte bijdragen was te verwachten dat Yergin met zijn nieuwste boek zou proberen de huidige complexiteit van energie bij de kop vast te pakken.

Complex

De jaren dat volstaan kon worden met een doorwrochte analyse van de internationale oliemarkt om de essentie te begrijpen van het energieprobleem zijn voorbij. In de jaren rond de eeuwwisseling is de samenstelling van de energiemix meer divers en internationaal geworden en staat, mede onder druk van de klimaatproblematiek en voorzieningszekerheid, op het punt om wezenlijk te veranderen. Naast olie, kolen en gas hebben ook nucleair, water, wind en zon een plaats in de energievoorziening veroverd, al dan niet onder druk van overheidsbeleid. De omzetting van primaire energie, nieuw en oud, in elektriciteit, vloeibare brandstoffen en gassen om te verwarmen, te koelen, te laden en voort te drijven worden steeds nauwer onder de loep genomen om efficiëntie en zekerheid te bevorderen. De keuzen die gemaakt worden in het energiebeleid van veel landen en in de hoofdkwartieren van ondernemingen zijn vooral gebaseerd op de nationale bronnen. Deze bronnen betreffen in toenemende mate niet alleen de ondergrondse fossiele energiebronnen, maar ook landbouw, ruimte en technologie. Landen die maar beperkt beschikken

over deze energiebronnen, kijken vooral naar het vergaren van eigenaardigheden over buitenlandse bronnen en de mogelijkheden te handelen in energie. Zo ontstaat er een rijk palet aan verschillende potentiële keuzemogelijkheden en oplossingsrichtingen voor het energieprobleem. Deze keuzemogelijkheden worden sterk beïnvloed of bepaald door de economische en politieke omgeving waarin ze ontwikkeld worden. Kortom, de taak die Yergin zichzelf gesteld heeft is groot, temeer daar hij ook recht wil doen aan belangrijke gebeurtenissen en de context waarin deze plaatsvonden.

Rijkdom

Een eerste ronde van doorbladeren en stukken proeflezen levert al een enorme rijkdom aan informatie op die nopen tot het bijstellen van het leesplan. Dit is een boek dat niet in een rap tempo geconsumeerd kan en moet worden. Ondanks de voorsprong in kennis en inzicht op de gemiddelde lezer, blijkt al gauw dat *De Queeste* een 'slow read' benadering vergt. De zes delen laten zich gemakkelijk apart lezen, maar om de verwevenheid te doorgronden is het zaak om de tijd te nemen de boodschappen tot je te nemen. De hoofdstukken over de nieuwe energiebronnen geven een beeld van de enorme inspanningen die zijn geleverd op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, maar ook hoe de aandacht verslaptte op het moment dat de olieprijs daalden. Op basis van een breed scala van onderzoek, verricht na de oliecrisis van 1973/1974, wordt sinds enkele jaren weer verder doorgedruurd. Het is een goede herinnering aan

het feit dat de toekomst moeilijk te voorspellen valt. Steeds neemt door economische of politieke verandering het verhaal van een technologisch pad een andere wending, om later toch weer relevantie te krijgen. Zo zal het ook in de toekomst gaan. *De Queeste* is een erkenning van de rijkdom en complexiteit van energie en de uitdagingen van de komende decennia. Iedereen die beweert dat de antwoorden liggen in het volgen van een enkel technologisch pad, leert dat een dergelijk lineaire benadering een onwaarschijnlijke breuk met het verleden zou zijn.

Uitdaging

In het tijdperk van korte uitspraken en boude uitingen is het produceren van een omvangrijk werk als dat van Yergin een uitdaging aan de lezer. Die moet van vele markten thuis zijn om de verbanden te kunnen doorgronden. De jongere lezers worden vooral uitgedaagd om met rust en geduld deze pil tot zich te nemen. Het genoegen van het wachten op publicatie van het boek is na de eerste lezing omgeslagen in de verwachtingsvolle anticipatie om het werk met studenten te bespreken. Verzocht ik ze *De Prijs* al op het nachtkastje te leggen voor het broodnodige historische besef, *De Queeste* gaat op het bureau voor de broodnodige discussie over de energievoorziening van de toekomst. Het is gelukkig een energiepil.

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme en hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen. ■